

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-84

3-9 KASIM DOKU ve ORGAN BAĞIŞI HAFTASI

Doku; organları meydana getiren, şekil ve yapı bakımından benzer olan ve aynı vazifeyi gören, birbirleriyle sıkı ilgisi olan aynı kökten gelen hücreler topluluğuna verilen isimdir. Örneğin; kalp kapağı, kornea, kemik, kemik iliği, kıkırdak, kas dokusu, bağ dokuları, . Organ ise Latin kökenli bir kelime olup, biyolojide belirli bir görevi yapan ve sınırları belli doku grubu olarak tanımlanmaktadır. Örneğin; böbrek, karaciğer, kalp, akciğer, deri, dalak, mide, göz, rahim, pankreas ve ince bağırsak¹

Organ/doku nakli; vücutta görevini yapamayan bir organın/dokunun yerine canlı kişiden, beyin ölümü gerçekleşmiş kişiden ya da ölüden alınan sağlam ve aynı görevi yapacak organın/dokunun nakledilmesi işlemidir.² İnsan hücre, doku ve organ nakli, alternatif bir tedavi yolu bulunmadığı durumlarda hayat kurtarır ve alıcı kişinin vücudunun asıl işlevlerini kazanmasını sağlar.³ Yirminci yüzyılın tıp mucizelerinden biri denilebilecek organ nakli, tüm dünyada yüz binlerce hastanın yaşam süresini uzatmıştır.

Kişinin hayattayken serbest iradesi ile tıbben yaşamı sonlandıktan sonra doku ve organlarının hastaların tedavisi için kullanılmasına izin vermesi ve bunu belgelendirmesi organ-doku bağışı olarak adlandırılmaktadır.⁴ Türkiye’de 2007 yılı verisi ile 51 bin organ bağış kartı olan kişi vardır. Organ bağışı yapılırken doldurulan kartta bağışlanacak organ/dokular işaretlenerek seçilebilir. Bağışta bulunan kişi dilerse hepsini işaretleyerek sekiz kişiye yeni bir hayat verebilir.⁵

Türkiye’de organ naklini düzenleyen yasa 1979 yılında 2238 sayılı “ORGAN VE DOKU ALINMASI, SAKLANMASI VE NAKLİ HAKKINDA KANUN” çıkarılmış olup; organ nakil hizmetleri halen 1982 yılında yeniden düzenlenmiş olan bu yasaya göre yürütülmektedir.⁶

Türkiye’de organ nakillerinin %75-80’i canlı vericiden yapılmakta iken bu yüzde Avrupa’da tersine olacak şekilde %80 kadavradan gerçekleşmektedir.⁷ Bu durum organ bağışı konusunda Türkiye’de yeterli farkındalığın olmadığını düşündürmektedir.

3-9 Kasım tarihleri arasında etkinliklerle gündeme taşınan “Doku ve Organ Bağışı Haftası”, toplumun organ bağışına olan dikkatini artırmak ve insanların organ bağışına daha ilgili olmasını hedeflemektedir.

¹ Öztürkler, Cemal, Hukuk Uygulamasında Tıbbi Sorumluluk, Teşhis, Tedavi ve Tıbbi Müdahaleden Doğan Tazminat Davaları, Ankara 2003, s.195.

² Sönmez Y, Zengin E, Ongel K, Kişioğlu N, Öztürk M. Attitude and behavior related to organ donation and affecting factors: a study of last-term students at a university. Transplant Proc 2010;42:1449-52.

³ Transplantation of human cells, tissues and organs. [Internet] <http://www.who.int/transplantation/en/> Erişim: 02.11.2015.

⁴ Organ ve Doku Nakli Hizmetleri Yönetmeliği, 25748 sayılı resmi gazete, 07.03.2005. [Internet] <http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-560/organ-ve-doku-nakli-hizmetleri-yonetmeli.html> Erişim:02.11.2015.

⁵ Sağlık Bakanlığı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında 2238 sayılı kanun, 29.05.1979. [Internet] <http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-445/tarihi29051979--sayisi2238--rg-tarihi03061979--rg-sayis-.html> Erişim:02.11.2015.

⁶ [Internet] https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc062/kanuntbmmc062/kanuntbmmc06202238.pdf Erişim:02.11.2015.

⁷ Bölükbaş N, Eyüpoğlu A, Kurt P. Organ bağışı hakkında üniversite öğrencilerinin düşünceleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Dergisi 2004;21(2):73-77.